

Nitro (niternost) a vnějšek

Otázkou je, jak vlastně zakoušíme (nebo můžeme zakoušet) nitro či niternost. Za nepochybné můžeme považovat, že nějak zakoušíme (můžeme zakoušet) své vlastní nitro. (Právě proto se pokoušel Descartes založit filosofii, tj. položit jí základ, na údajně evidentní zkušenosti, že pochybujeme, přesněji: že já pochybuji. Nejde o to, zda právem či neprávem, zda správně či nesprávně, ale to, že pochybuji, je mi – údajně – zřejmé bez jakéhokoli zprostředkování přes cokoli vnějšího: když pochybuji, zároveň vím, že pochybuji. A je naprosto lhostejné, čeho se mé pochybování týká.) Což ovšem neznamená, že naše zakoušení vlastního nitra je úplné nebo aspoň dostatečné; právě naopak můžeme mít právem za to, že do svého vlastního nitra „pohlížíme“ jen částečně, že je „zachycujeme“ jen neúplně a zejména že naše pozornost je především a takřka vždycky odváděna k vnějšímu světu, k vnějším věcem, k okolí a okolnostem. Jsou to ostatně většinou zase okolnosti, které nás v určitých situacích vedou k pozorování a ke zkoumání vlastního nitra, což znamená, že se pak ke svému nitru jakoby vracíme, a to tak, že se musíme nejprve od věcí vnějších, „předmětných“.

(Písek, 150119-1.)